

Ápangos þodis

Šis *Filosofijos. Sociologijos* numeris iðskirtinis. Pirmiausia tuo, kad á kartà buvo nuspræsta rengti teminá numerá, t. y. numerá, kuriame grupë autoriø skirtingais profiliais tyrinëja tà paèià problemà. Ar pavyko iðlaikyti visumos ir jos sudedamøjø daliø pusiausvyrà, nuspræsite Jûs. Iðskirtinis ir tuo, jog ðis numeris yra savotiðka demarkacinë linija – nuo ðiol du *Filosofijos. Sociologijos* numeriai kasmet bus skirti filosofinei problematikai. Stengsimës, kad jie atitiktø naujumo, konceptualumo ir informatyvumo kriterijus.

Pirmajam teminiam numeriui pasirinkta kontrolversioda ir Lietuvoje iðsamiau dar nepristatyta problema – tai postmodernizmo, kapitalizmo ir masinës kultûros sambûvis. Nors jau geras deðimtmetis gyvename postmodernioje kapitalistiniþe tikrovëje, ðis reikðkinys vis dar netapo mûsø kritinës refleksijos objektu. Visuotinai sutariama, kad pasaulio globalizacija ir masinës kultûros ásigalëjimas tapo neiðvengiamais reikðkiniais, taèiau stokojama teoriniø pastangø apibrëpti ðiø reikðkiniø prieþastis, atrasti jø prielaidas industrializacijos, technologinës paþangos ir sekuliarizacijos procesuose. Postmodernizmo kontekste kultûros ir ekonomikos sàvokos persikloja, taigi tyrinëjant kultûros pokyèius, reikia analizuoti rinkos ekonomikà, ir *vice versa*: privalome konstatuoti universalià socialiniø veiksmiø ekonomikà.

Norint suvokti vëlyvojo kapitalizmo dinamikà, būtina atsipvelgti á marksistinæ kapitalizmo kritikà. Leonido Donskio straipsnyje iðsamiai aptariamos marksistinio diskurso prielaidos. Tai ideologinis ásitikinimas, jog pasaulá galima pakeisti, sekuliarinës religijos poreikis bei technologinis determinizmas. Nijolë Narbutaitë analizuoja marksizmà kaip galingà ideologijà, kuri, nuolat apeliuodama á realybës ir idealo neatiti-

kimà, maitina utopiðkiausias fantazijas. Audronës Ðukauskaitës ir Karolio Klimkos straipsniuose analizuojama vëlyvojo kapitalizmo logika: nunykus perskyrai tarp vieðos ir privaèios dimensijos, tarp socialinës ir geismo plotmës, postuluojuama vientisa energetinë ekonomija. Karolio Klimkos straipsnyje analizuojama tezë, jog politinës átampos sietinos su tam tikru energetiniu pertekliumi, kurá galima sumaðinti „privaeioje“ geismo plotmëje, todël politikos reikðkiniai traktuotini energetinës ekonomijos terminais. Audronës Ðukauskaitës straipsnyje aptariama geismo struktûra, kurioje nelieka nieko privataus: geismo maðinos yra socialinës maðinos, turinèios galios struktûruoti tikrovæ. Jurgitos Noreikienës, Almanto Samalavièiaus ir Alvydo Noreikos straipsniuose analizuojamos kapitalizmo pasekmës kultûrai: populiariosios kultûros ir globalizacijos reikðkiniai. Jurgitos Noreikienës straipsnyje nagrinëjamos techninës meno suprekinimo prielaidos, meno kûrinio statuso ir funkcijos pokyèiai rinkos kapitalizmo sàlygomis. Alman-tas Samalavièius pastebi, jog populiariosios kultûros formos gimë kaip autonomiðka vertybiø sistema, neturinti nieko bendra su tradiciniu Vakarø menu, – jà sàlygojo ne menas, bet naujosios technologijos. Alvydas Noreika analizuoja civilizacijos skirtis bei tapatybes kultûrinës globalizacijos kontekste.

Ðiame numeryje taip pat pristatomos trys knygos ir dvi filosofijos konferencijos. Vida Gumauskaitë aptaria Arûno Sverdiolo dvitomá *Bûti ir klausti. Hermeneutinës filosofijos studijos – 1* ir *Aiðkinimo ratas. Hermeneutinës filosofijos studijos – 2*, o Nijolë Narbutaitë – Antano Katalyno monografijà *Estetinis suvokimas*. Naglis Kardelis pristato konferencijà, skirtà Kierkegaardui, o Vaida Asakavièiûtë – skirtà Nietzsche'ii.

Malonaus skaitymo!

Audronë Ðukauskaitë, Nijolë Narbutaitë

